

magamban a Budenbrock házhoz, és sok vonatkozásban a Thibauld családhoz hasonlítottam ezt az alkotását.

Az önként vállalt emigrációban is közel éreztem Öt, láttam a csonkig égő gyertyákat, és több külföldi kiadó jóvoltából, ahova a sors kegyéből eljutottam, megismerhettem későbbi naplóit is, ma pedig ott sorakoznak íróasztalom sarkán és az olvasólámpa közelében. Összerakva úgy olvasom ezeket a gyémántszilánkokat, akár valami irodalmi breviáriumot, s ha kiválasztok egyet-egyet közülük, mindig lelki fürdőt jelentenek számomra munkám megkezdése előtt.

E briliáns műhelyforgácsok egy nagyműveltségű, bölcs és elhivatott európai íróról vallanak, és csak sajnálni tudom, hogy remek rádió- és tévéjátékait nem hallhattam, nem láthattam, csupán nyomtatásból ismerem, a *Jób... és a könyve* című gyűjteményes kötetéből, amely a müncheni Griff kiadónál jelent meg. Márai Sándor tragikus halálának hírére megdöbbenve vettem tudomásul, és egyik nagy tanítómestermként gyászolom Öt ma is a szívemben..."

S amikor ezeket a szavakat hallgattuk, akik jelen voltunk Bálint Tibor barátaiként a díj átadási ünnepségen, majd a kerekasztal-beszélgetésen, még nem sejtettük, hogy utoljára voltunk együtt és utoljára hallhattuk magvas eszme-futtatását Márai Sándorról, az irodalomról. Kolozsvárra visszatérve, 2002. január 27-én szívinfarktusból váratlanul elhunyt, csöndesen, ahogyan élt és alkotott. Pedig csak 70 éves volt. S magával vitte csöndes szemlélődéseiből meg nem született remekműveit. Megint szegényebbek lettünk.

Emlékét, beszélgetéseinket, művei mondanivalóját magunkban hordjuk, s próbálunk belőle meríteni.

Büszkék vagyunk arra, hogy ismerhettük s hogy az Armenia Örménymagyar Baráti Társaság nála talált otthonot, felesége Bálintné Kovács Júlia elnöklétével. Köszönjük Tibor, hogy kiálltál az örménymagyarok mellett, segítetted őket. Kérjük, hogy továbbra is egyengess az útjukat. Szükségünk van rá.

Bálint Tibor (1932-2002)

Kolozsvárt született, élt és halt meg. Tanulmányait is szülővárosában végezte. A Napsugár szerkesztője volt.

Életműve: Csendes utca (1963), Búcsú a rövidnadrágtól (1964), Cérnakáplár (1964), Fekete Péter (1967), Önkéntes rózsák Szodomában (1967), Zokogó majom (1969), Császár és kalaposinas (1971), Sánta angyalok utcája (1972), mely drámáját Kolozsvárt mutatták be, Robot Robi kalandjai (1973), Nekem már fáj az utazás (1973), Angyaljárás a lépcsőházban, Kenyér és gyertyaláng (1975), Zarándoklás a panaszfalhoz (1978), Látomás mise után (1979), Mese egy örült kakaduról (1982), Én voltam a császár (1984), Kifli utca, zsemle szám (1978), Mennyei romok (1979), Családi ház kerttel (1986), A háromszáz esztendőös pacsirta (1986), Nyargaló ihlet (1988), Égi és földi kvartély (1989), Bábel toronyháza (1996).

Díjai: A Román Írószövetség prózadíja (1963), a Kolozsvári Írók Társaságának díja (1979), Déry Tibor-jutalom és Krúdy Alapítvány díja (1992), Soros ösztöndíj (1994), József Attila díj (1998), a Magyar Rádió és Magyar Televízió nívódíjai, Márai Sándor díj (2002).

Az erdélyi sajtó is emlékezik az elhunytára... (két emlékező írás a kolozsvári Szabadság című napilapból), 2002. február 4.

A tehetség milliárdosa

Több százan kísérték utolsó útjára szombaton délben a Házsongárdi temetőben a hetvenedik életében elhunyt kiváló kolozsvári író, immár az égi sánta angyalok utcájából letekintő *Bálint Tibort*. A népes család mellett pályatársak, barátok, közéleti személyiségek, ismerősök, de főleg az olvasók népes táborából jöttek el búcsút venni a tragikus hirtelenséggel eltávozott írótól. Nem magunktól vagyunk azok, akik vagyunk - mondotta a szertartást végző *Tőkés István*, nyugalmazott református teológiai professzor - tudnunk kell, hogy az Úr minden embert egy-egy vetőmagnak teremtett. S valóban, Bálint Tibor jó vetőmagnak bizonyult, hiszen neve immár végleg összefonódott Kolozsvárral, a Zokogó majommal, az erdélyi, és az egész magyar nyelvterület irodalmával. Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltnak, a kincses város szegény írója pedig tudott zokogni a közösségért, őt elsősorban „a hit, és a

reménylett dolgok valósága" érdekelte. Te égen átsuhanó angyal - így kezdte a Magyar Írószövetség nevében búcsúztatóját *Szakolczay Lajos* - ám ez az angyal megszökött a lét egy másik formájába, a halhatatlanságba, megszökött egy lázban fogant álomhajón, amelynek tengere Erdély, de óceánja egyetemes. A magyar irodalmi élet Bálint Tibort életművéért halála előtt néhány nappal jutalmazta Márai Sándor díjjal, amelyet még átvett, de a legnagyobb elismerés elől - mondotta Szakolczay - Bálint Tibor álomba merült. Az Írószövetség ugyanis idén terjesztette Kossuth-díjra.

A marosvásárhelyi íróársak, olvasók, barátok nevében *Nagy Pál* búcsúzott, aki a jelenkori magyar prózairodalom erdélyi ágának nagy egyéniségeként jellemezte az elhunyt író. Teljességgel Kolozsvár írója volt - hangzott a búcsú - senki sem látott bele oly tökéletesen a sok arcú kincses város gazdag múltjába és jelenébe. Páratlan sikerű nagyregénye a *Zokogó majom*, semmit sem veszített erejéből, ám Bálint Tibor emellett vérbeli novellista volt és a minieszék mestere. *Lászlóffy Aladár* így búcsúzott: Bálint Tibor, Kálmánka, a született szegény a tehetség milliárdosa volt. Nagyon szeretett ezen a nyelven írni, ezen a nyelven élni, és ezen a nyelven aludni a halált.

A ravatal mellett elhangzó három búcsúbeszéd után a gyászmenet a sírig kísérte az író földi maradványait, ahol a Napsugár, a Romániai Magyar Írók, a Romániai Pen-Klub nevében, s amint oly megrendítően mondta, szeretett szülővárosa, Kolozsvár nevében *Fodor Sándor* író búcsúzott. Több mint negyven éve számoltam legjobb barátaim közé - mondotta Fodor Sándor - aki csak most okozta a legnagyobb csalódást, mert elhagyott. Minden ember, aki legalább egy fát ültetett, elmondhatja magáról, hogy nem élt hiába. Bálint Tibor egész virágoskertet telepített olvasói lelkébe, és soha nem adta el tehetségét a zsarnoki hatalomnak, bármilyen nehéz volt az élete. Személy szerint nem búcsúzom, hiszen majd találkozzunk, de búcsúztasson Kolozsvár harangjainak muzsikája, hangzottak az elválás szavai Fodor Sándortól.

Köllő Katalin

A gyémántfejű ember

Ha az „úr” szót valaki a nevéhez hozzábiggyesztette, azonnal tiltakozott. - Csak *Bálint Tibor*, „úr” nélkül - mondta ilyenkor. A szomorú hírt, nagy fájdalommal, mégis így mormoltam magamban: Bálint úr örökre megpihent...

Sokszor leírták, hogy a *Zokogó majom* című regényével új korszakot nyitott a magyar regényirodalomban. Aztán rendszerint - jóval halkabban azt is hozzátették: annak sikerét későbbi alkotásai közül már egyik sem múlta túl. Pedig folytatása, a *Zarándoklás a panaszfalhoz* című is rendkívüli közönségiskert aratott.

Kolozsváron kezdte írói pályafutását 1953-ban az Igazságnál. Bukaresti kerülő következett, amely a Falvak Dolgozó Népe és az Ifjúmunkás szerkesztőségén keresztül vezetett, aztán visszatért Kolozsvárra, s nyugdíjazásáig a Napsugár című gyermeklap szerkesztője volt.

A Napsugárnál abban az időszakban kiváló gárda dolgozott. A legendává alakult mesék szerint ott történt, hogy a szerkesztők és a lapot illusztráló neves képzőművészek, gyufás skatulyákon egymásnak rangokat osztogattak. A legnagyobb rang a „Bá” volt. Azt állítólag egyedül Nagy Imre, Erdély kiváló grafikus-festője érdemelte ki. A következő a ranglétrán az „Úr” volt, ezt mások mellett Fodor Sándor, Kányádi Sándor, majd később Bálint Tibor is megkapta.

- Fodor úr, az más! Hozzá illik ez a szó! De hozzám?! Egy Pata utcai proli gyerekhez? Sehogy sem pásszol - szabadkozott valahányszor, amikor köszöntésem a Napsugárnál „rangosztás idején” kapott címére is utalt.

Proli származására ugyanis legalább annyira büszke volt, mint a *Zokogó majomra*. S ezeknél csak egyik-másik remek novellájára, illetve a „köröm hátára” írt öt-tíz soros, magyar és világirodalmi klaszrikusok portréit megrajzoló „jegyzeteire” volt talán büszkébb.

Bálint úr nyugdíjasként az utóbbi évtizedben hetente feljárt a Szabadság szerkesztőségébe, s miután a heti penzumát átadta, a szerkesztőség türelmesbijeivel elbeszélgetett. Látogatásai nemegyszer hosszú, kedélyes vitába torkolltak a honoráriumok szimbolikus nagyságrendjéről, az íróember sorsáról. Szípor-kázott, dőlt belőle a humor. Alapelve szerint rosszat nemigen mondott senkiről. Viszont, ha valakit nagyon meg akart dicsérni, mutatóját intő szándékkal felemelte, és roppant komolyan közölte:

- Az egy gyémántfejű ember!